

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Cob/43/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8414202710
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8414202710.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705,, právne zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko s.r.o., so sídlom Bratislava 811 09, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: Y. W., bytom T. XXX/XX, XXX XX I., občan SR, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom Štefánikovo nám. 7, Bratislava, IČO: 42 362 962, právne zastúpeného JUDr. Patrikom Podhorským, advokátom so sídlom Zámocká 36, Bratislava, o zaplatenie 521,27 eur s príslušenstvom, o odvolaného žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č. k. 8Cb 71/2014-64 zo dňa 26.9.2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1) Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že :

„I. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu vo výške 521,27 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25% denne zo zmenkovej sumy 1.711,27 eur od 28.7.2010 do 12.10.2011, čo predstavuje sumu 1.890,95 eur, zo sumy 521,27 eur od 13.10.2011 do zaplatenia, 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy 1.711,27 eur od 29.9.2010 do 12.10.2011, čo predstavuje sumu 106,90 eur, zo sumy 521,27 eur od 13.10.2011 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy vo výške 5,70 eur, to všetko v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

II. Odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 31,- eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 145,86 eur, to všetko v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že navrhovateľ proti odporcovi uplatnil právo na zaplatenie pohľadávky podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. Právnym titulom návrhu je zmenka so zmenkovou sumou vo výške uvedenej vo výrokovej časti tohto rozsudku, zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo zmenkových súm uvedených v tomto rozsudku, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy za obdobie uvedené v tomto rozsudku a právo na zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy. Indosovaná zmenka je vista zmenkou opatrenou doložkou (na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia). Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Pretože zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Na rubopise zmenky je uvedený indosament, ktorým pôvodný veriteľ zmenku previedol na navrhovateľa. Po zaplatení súdneho poplatku za návrh súd doručoval žalovanému kópiu návrhu s vyplnenou časťou vzorového tlačiva C na odpoveď. Preto bolo postupované podľa článku 7 ods. 3 Nariadenia. Z prvopisu zmenky mal súd preukázané skutkové tvrdenia navrhovateľa uvedené v návrhu. Zmenka, okrem údaju splatnosti, obsahuje všetky náležitosti

predpísané článkom I. § 75 zákona číslo 191/1950 Zb.. Napriek tomu nie je neplatná, keďže v zmysle článku I. § 76 ods. 2 tejto právnej úpravy o vlastnej zmenke, v ktorej nie je údaj o splatnosti, platí, že je splatná na videnie. Zmenka na videnie je splatná pri predložení a na platenie musí byť predložená do jedného roka od dátumu vystavenia, ale vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. V prípade žalovanej zmenky, určil vystaviteľ pre predloženie zmenky na platenie lehotu 4 roky odo dňa vystavenia. Z návrhu vyplýva, že remitent predložil odporcovi zmenku na platenie. Doložka „bez protestu“ zbavila remitenta povinnosti urobiť protest pre neplatenie a súčasne preniesla dôkazné bremeno na preukázanie, že lehoty neboli dodržané, na odporcu. Za predloženie zmenky na platenie sa všeobecne uznáva aj jej uplatnenie na súde. Navyše, podľa článku I. § 53 ods. 1 v spojení s § 78 ods. 1 Zmenkového zákona, zmeškaním lehoty majiteľ nestráca práva proti vystaviteľovi vlastnej zmenky. V zmenkách splatných na videnie môžu vystaviteľ v zmysle článku I. § 5 v spojení s § 77 ods. 2 Zmenkového zákona ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V danom prípade tak učinil sadzbou 0,25 % denne. Výška úrokovej miery, ktorú je možné ustanoviť vo vista zmenke, Zmenkovým zákonom upravená nie je. Jej určenie sa ponecháva na vystaviteľa. Žalobkyňa zmenku nadobudla indosamentom (rubopisom) a aj keď zjavne k indosácii došlo až po splatnosti zmenky, stala sa riadne majiteľom zmenky, preto môže podľa článku I. § 48 ods. 1 v spojení s § 77 ods. 1 Zmenkového zákona, postihom žiadať od odporcu zmenkovú sumu s dojednanými úrokmi, 6 % úroky odo dňa splatnosti a odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy.

Výrok o trovách konania odôvodnil prvostupňový súd podľa článku 16 Nariadenia. Priznal žalobkyni náhradu zaplateného súdneho poplatku i náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, písomné podanie na súd, ako aj 2 krát režijný paušál.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca. Namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávnych skutkových zistení, ku ktorým súd dospel z vykonaných dôkazov, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a neaplikovanie noriem na ochranu práv spotrebiteľa a že porušuje normy európskeho práva na ochranu spotrebiteľa. Podľa odporcu súd prvého stupňa neskúmal znaky vymedzené v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neprijateľnými zmluvnými podmienkami sa vôbec nezaoberal z pohľadu ochrany spotrebiteľa, ale len z pohľadu dodávateľa a ochrany jeho práv. Podľa odporcu je neprijateľné, aby zmluvy o úvere obsahovali neprijateľné zmluvné podmienky, keď neprijateľnosť zmluvných podmienok musí súd vyhodnotiť so zreteľom na č. I. 4 ods. 1 Smernice 93/13/EHS. Vyslovil presvedčenie, že predovšetkým pôvodný veriteľ mal postupovať s odbornou starostlivosťou, v súlade s dobrými mravmi a mal by na trhu ustáliť hranicu, pokiaľ ide o čestné podmienky a ich používanie v spotrebiteľských zmluvách, keď v slušnej spoločnosti podmienky dojednané veriteľom obstáť za žiadnych okolností nemôžu. Namietal, že pôvodný veriteľ postupoval voči žalovanému bez odbornej starostlivosti a rozpore s dobrými mravmi, keď došlo k porušeniu spotrebiteľských práv žalovaného tým, že pôvodný veriteľ použil v zmluve početné neprijateľné zmluvné podmienky. Odvolateľ ďalej uviedol, že blankozmenka, ktorá bola vyplnená pôvodným veriteľom vychádzala

a zabezpečovala záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy. V prípade zmluvy, ktorá je kauxou a titulom pre uplatnenie práva zo zmenky ide nepochybne o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, a to bez ohľadu na skutočnosť, že sa veriteľ snažil obísť práva na ochranu spotrebiteľa dojednaním režimu Obchodného zákonníka - zákon 139/2010 Z. z. je totiž vždy lex specialis k lex generalis, ktorým je v prípade záväzku spotrebiteľa Občiansky zákonník a v častiach, ktoré nepoškodzujú spotrebiteľa Obchodný zákonník. Zákon č. 129/2010 Z. z. § 11 ods. 1 písm. b) a d) uvádza „ Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y), alebo ak v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa, . Podľa odporcu ročná percentuálna miera nákladov v zmluve nie je, z čoho vyplýva, že pôvodný veriteľ nemal a ani nemá nárok požadovať ad dlžníka - odporcu úroky ani poplatky. Ďalej odvolateľ dôvodil čl. 6, ako aj s poukazom na to čl. 4 ods. 1 Smernice 93/13/EHS a na § 17 ods. 3 zákon č. 129/2010 Z. z., podľa ktorého v súvislosti s poskytovaním spotrebiteľského úveru nemožno splniť dlh alebo zabezpečiť jeho splnenie zmenkou alebo šekom. V ďalšom odvolateľ poukázal na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov SR. Ústavného súdu ČR, ako aj Súdneho dvora ES, ktoré v podanom odvolaní citoval a zároveň viaceré pripoj k odvolaniu. Vzhľadom na uvedené preto navrhol odvolateľ, aby krajský súd rozhodnutie okresného súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na opätovné prejednanie a rozhodnutie, eventuálne aby napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol

Navrhovateľ vo svojom písomnom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že v konaní uplatnil nárok zo zmenky. Predmetom konania je výlučne zmenka, a nie iný záväzkový právny vzťah. Navrhovateľ predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, pričom voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovanej neboli vznesené žiadne námietky. Navrhovateľ je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu a iniciatívu prevzal súd a suploval aktivity odporcu. Podľa odporcu by dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebiteľských úveroch. V tejto súvislosti poukazuje navrhovateľ na to, že samotný Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka preto aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Zákon nelimituje použité len istého druhu zmeniek, ani nevylučuje použitie určitých doložiek a podobne prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode vo vyplňovacom práve. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmieniek. Na svoju právnu argumentáciu poukázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré vo vyjadrení k odvolaniu cituje.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok bez toho, že by nariadil odvolacie pojednávanie, na ktorom by zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právnym dôsledkom takéhoto preskúmania veci je viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.). Táto viazanosť sa však netýka právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Pri preskúmaní rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimku však tvoria vady konania, pokiaľ majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúmaní napadnutého rozsudku dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie odporcu je v konečnom dôsledku v podstatnej časti opodstatnené.

V prejednávanej veci je predmetom preskúmania nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom v cezhraničnom spore na základe Nariadenia. Navrhovateľ ako právnická osoba so sídlom v Českej republike podal dňa 28.3.2013 na Okresnom súde Prešov návrh na začatie konania proti odporcovi s bydliskom na území Slovenskej republiky. Prvostupňový súd tento návrh, aj s prílohami, doručil dňa 17.6.2014 do vlastných rúk odporcu. Nasledujúcim dňom začala plynúť odporcovi lehota 30 dní na vyjadrenie.

Odporca toto svoje právo využil a doručil súdu v stanovenej lehote nielen vyplnené predpísané tlačivo „C“, ale aj ďalšie prílohy spolu s doplnením vyjadrenia v ktorom namietal celý uplatnený nárok. Namietal v nej neprijateľnosť Dohody o vyplňovacom práve ako zmluvnej podmienky, neprimeranosť zmenkového úroku 0,25 % denne, neprípustnosť zmenky v spotrebiteľských právnych vzťahoch, viazanosť súdu článkom I. § 17 Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. - ďalej len ZZŠ.

Je neprípustné, aby súd bez vysporiadania sa s námietkami zo strany dlžníka podaných procesným postupom požadovaným zákonom a Nariadením dospel k záveru o opodstatnenosti všetkých nárokov vyplývajúcich z predloženej zmenky.

K priebehu dokazovania pred súdom prvého stupňa je treba zdôrazniť, že konanie podľa Nariadenia v celom rozsahu nahrádza prvostupňové konanie upravené v Občianskom súdnom poriadku platnom na území Slovenskej republiky. Len v prípade riešenia procesnej situácie, ktoré nie je upravená v Nariadení, bol prvostupňový súd oprávnený a povinný aplikovať procesné právo Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia). Znamená to, že tak postup a rozsah dokazovania vykonávaného súdom prvého stupňa v konaní podľa Nariadenia, ako aj podmienky pre nariadenie pojednávania, či vykonávania iných dôkazov

sa spravujú Nariadením. Pokiaľ tak prvostupňový súd v preskúmvanej veci nepostupoval a aplikoval zákon č. 99/1963 Zb., porušil procesné právo, ktoré bol povinný aplikovať, čím odňal účastníkom právo na súdnu ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V súlade s článkom 17 ods. 1 Nariadenia Slovenská republika informovala Komisiu o tom, že na základe procesného práva Slovenskej republiky bude možné v súlade s článkom 17 Nariadenia podať opravný prostriedok „odvolanie“ (§ 201 a nasl. O.s.p.) na „krajské súdy“.

Odvolaacie konanie začaté odvolaním odporcu podľa článku 17 Nariadenia sa uskutočňuje podľa procesného poriadku Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia), avšak len za podmienky včasného podania odpovede odporcom podľa článku 5 ods. 3 Nariadenia. Muselo by ísť pritom o odpoveď, ktorou by odporca prejavila nesúhlas s nárokmi uplatňovanými voči nej návrhom uvedeným na tlačive A, pričom dôvody svojho nesúhlasu s týmto návrhom by uviedol v spomínanej lehote 30 dní.

V prípade, že odporca nedodrží skôr uvedenú lehotu a dôvody svojho nesúhlasu s návrhom neuvedie vôbec, alebo uvedie oneskorene či až v podanom odvolaní proti rozsudku, znemožňuje jeho predchádzajúca pasivita, resp. obsah skôr podanej odpovede, odvolaciemu súdu preskúmať tento rozsudok z dôvodov uvedených až v prípadnom odvolaní, resp. z iných dôvodov, než ktoré boli uvedené vo včas podanej odpovedi odporcu.

Cieľom prijatia Nariadenia bolo zjednodušenie a zrýchlenie cezhraničného konania v spotrebiteľských a v obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu (bod 4 Preambuly Nariadenia). Cieľom takéhoto konania by mal byť zjednodušený prístup k spravodlivosti. Narušenie hospodárskej súťaže na vnútornom trhu pre nerovnováhu vo fungovaní procesnoprávných prostriedkov poskytovaných veriteľom v rôznych členských štátoch vedie k potrebe prijatia právnych predpisov Spoločenstva zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov v celej Európskej únii (bod 7 Preambuly Nariadenia). V záujme uľahčenia uznávania a vykonávania rozsudkov sa mal rozsudok vydaný v jednom členskom štáte v Európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uznať a byť vykonateľný v inom členskom štáte bez potreby doložky vykonateľnosti a bez akýchkoľvek možností namietat' proti jeho uznaniu (bod 30 Preambuly Nariadenia). Nariadenie upravuje cezhraničné spory aj vo veciach označovaných ako spotrebiteľské. Preto spôsob a rozsah dokazovania a preskúmvania prvostupňovým súdom vo veciach, ktoré účastník označí vo svojej odpovedi za veci spotrebiteľské, sa musí riadiť Nariadením. To sa týka tak dokazovania, písomnej formy konania, podmienok, za ktorých sa nariaďuje ústne pojednávanie, či dodržiavanie lehôt na vykonávanie jednotlivých úkonov, ako aj koncentračnej zásady platnej pre obranu odporcu. Tá istá právna úprava platí pre prvostupňový súd aj v prípade vrátenia veci odvolacím súdom po zrušení rozhodnutia vo veci samej.

Pre rozhodnutie súdov v tejto preskúmvanej veci má zásadný význam bod 31 Preambuly Nariadenia, podľa ktorého „mali by existovať minimálne požiadavky na preskúmvanie rozsudku v prípadoch, keď odporca nebol schopný pohľadávku potvrdiť“. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia, a to aj z článku 7 bod 3 Nariadenia, má odporca, ktorý nevyužil svoje právo na odpoveď k podanému návrhu v stanovenej lehote 30 dní síce právo podať odvolanie proti rozsudku podľa článku 17 Nariadenia, avšak v takom prípade môžu byť právne relevantné len tie odvolacie dôvody, ktoré uvádza článok 18 Nariadenia. Na iné odvolacie dôvody, ktoré by odporca uviedol prvýkrát až v podanom odvolaní, nie je možné prihliadať.

Takéto obmedzenie sa nevzťahuje na právo navrhovateľa odvolať sa v prípade, že súd rozhodne o zamietnutí ním podaného návrhu vo veci samej. V takom prípade odvolací súd vec prejedná a rozhodne v súlade s platným Občianskym súdnym poriadkom Slovenskej republiky.

Vychádzajúc z týchto ustanovení Nariadenia môže tak prvostupňový súd, ako aj súd odvolací aj v spotrebiteľských veciach vychádzať len zo skutočností a dôkazov predložených, či tvrdených účastníkmi konania pred súdom prvého stupňa postupom upraveným v článku 4 ods. 4, článku 5 ods. 1, ods. 3, Nariadenia.

Vzorové tlačivo C na odpoveď odporcu (článok 5 ods. 2, 3 Nariadenia) obsahuje poučenie, že ak odporca neodpovie do 30 dní, súd vydá rozsudok. Aj keď toto poučenie nie je natoľko prepracované, ako poučenie podľa § 120 ods. 4 O.s.p., poskytuje odporcovi informáciu, že v prípade jeho nečinnosti bude

vyhlásený rozsudok súdu na základe podkladov navrhovateľa bez ohľadu na existujúce, no nepoužité dôvody na strane odporcu a predovšetkým nahrádza poučenie podľa § 120 ods. 4 O.s.p., ktoré je preto pre konanie pred súdom prvého stupňa nepoužiteľné. Jedná sa v podstate o poučenie o koncentračnej zásade platnej pre konanie podľa Nariadenia pred súdom prvého stupňa. Požiadavka „riadneho poučenia“ stanovená § 120 ods. 4 a v § 205 ods. 1 O.s.p. je pri rozhodovaní odvolacieho súdu splnená, pokiaľ bol odporca poučený podľa článku 5 ods. 3 a článku 7 ods. 3 Nariadenia.

Predmetom preskúmania je nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom v cezhraničnom spore začatom na základe Nariadenia. Navrhovateľ ako právnická osoba so sídlom v Českej republike podal dňa 17.4.2014 na Okresnom súde Prešov návrh na začatie konania proti odporcovi s bydliskom na území Slovenskej republiky. Prvostupňový súd tento návrh na predpísanom tlačive aj s tlačivom C na odpoveď odporcu, ako aj s prílohami návrhu na začatie konania, doručil dňa 17.6.2014 do vlastných rúk odporcu. Nasledujúcim dňom začala plynúť odporcovi lehota 30 dní na vyplnenie časti II vzorového tlačiva C na odpoveď a jej doručenie prvostupňovému súdu. V tej istej lehote mal odporca v prípade potreby poskytnúť všetky príslušné podporné dokumenty, pričom svoje stanovisko k návrhu mohol zaslať súdu aj akýmkoľvek iným vhodným spôsobom. V odpovedi súdu mal odporca právo uviesť všetky podľa neho dôležité dôvody, výhrady a námietky týkajúce sa podaného návrhu. Odporca toto svoje právo v stanovenej lehote využil, keď dňa 23.6.2014 zaslal súdu vyplnené predpísané tlačivo obsahujúce nesúhlasné stanovisko spolu s prílohami. Toto stanovisko bolo doplnené odporcom až po uplynutí lehoty 30 dní. V dôsledku toho nie je možné prihliadať na ďalšie dôvody uvedené odporcom po prvýkrát až v podanom odvolaní.

Vychádzajúc z týchto ustanovení Nariadenia môže tak prvostupňový súd, ako aj súd odvolací aj v spotrebiteľských veciach vychádzať len zo skutočností a dôkazov predložených, či tvrdených účastníkmi konania pred súdom prvého stupňa postupom upraveným v článku 4 ods. 4, článku 5 ods. 1, ods. 3, Nariadenia.

Ako už bolo konštatované, predmetom návrhu na začatie konania v danom prípade sú nároky zo zmenky uplatňované za podmienok uvedených v Nariadení. Nie je preto možné v tejto súvislosti aplikovať ust. § 175 O.s.p. o zmenkovom platobnom rozkaze. Nie je však možné ani to, aby prvostupňový súd rozhodujúci o podanom návrhu, ktorý odporca ani z časti neuznal, posudzoval uplatnené nároky zo zmenky v rozpore s ustanoveniami upravenými v Zákone zmenkovom a šekovom č. 191/1950 Zb. To platí aj v prípade, keď vystaveniu zmenky predchádza spotrebiteľská zmluva. Zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa určité osoby (zmenkoví dlžníci) zaväzujú majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a čase vyplývajúcom z listiny čiastku zmenkou určenú s tým, že ide o záväzky priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné. Abstraktnosť zmenky sa prejavuje tým, že zákon neviaže vznik zmenkových nárokov na žiadne iné okolnosti, len na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Jedná sa o platobný záväzok, ktorý nie je viazaný na iné vzťahy, ktoré inak medzi výstavcom a remitentom vo vlastnej zmenke nepochybne existujú. Aj keby dôvod vzniku zmenky bol na nej priamo vyznačený, nemá to nijaký vplyv na existenciu zmenkových záväzkov.

V preskúmvanej veci odporca v odpovedi k návrhu opakovane namietal dohodu o zmenkovom vyplňovacom práve spísanú s právnym predchodcom navrhovateľa, keď podľa odporcu súd prvého stupňa neskúmal znaky vymedzené v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neprijateľnými zmluvnými podmienkami sa vôbec nezaoberal z pohľadu ochrany spotrebiteľa, ale len z pohľadu dodávateľa a ochrany jeho práv. Vyslovil presvedčenie, že predovšetkým pôvodný veriteľ mal postupovať s odbornou starostlivosťou, v súlade s dobrými mravmi a mal by na trhu ustáliť hranicu, pokiaľ ide o čestné podmienky a ich používanie v spotrebiteľských zmluvách, keď v slušnej spoločnosti podmienky dojednané veriteľom obstať za žiadnych okolností nemôžu. Odporca ďalej namietal, že blankozmenka, ktorá bola vyplnená pôvodným veriteľom vychádzala a zabezpečovala záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy. Podľa odporcu ročná percentuálna miera nákladov v zmluve nie je, z čoho vyplýva, že pôvodný veriteľ nemal a ani nemá nárok požadovať ad dlžníka - odporcu úroky ani poplatky.

Podľa svojho obsahu je táto časť zmenky námietkou nesprávne vyplnenej blankozmenky a námietkou čiastočnej neplatnosti úverovej zmluvy, ktorá bola podpísaná súčasne so zmenkou.

Odvolací súd konštatuje, že toho istého dňa bola vyplnená a odporcom podpísaná zmenka, ktorá neobsahovala zmenkovú sumu, ani dátum začiatku úročenia tejto zmenkovej sumy. Zmluvné strany

sa v čl. 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas po štyri po sebe idúce splátky, poprípade uhradí len časť splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.

Predmetom vyplňovacieho práva nebola výška zmenkového úroku 0,25 % denne, ktorá už v tom čase bola vypísaná na zmenke a ktorú odporca ako takú ako vystaviteľ zmenky podpísal.

Napriek týmto námietkam odporcu prvostupňový súd bez toho, aby sa s nimi vo svojom rozhodnutí akokoľvek vysporiadal uznal túto Dohodu o vyplnení zmenky za platné dojednanie. Ako už bolo uvedené, jedná sa v podstate o aplikáciu námietky nesprávne vyplnenej blankozmenky. Podstata vyplňovacieho zmenkového práva spočíva v oprávnení majiteľa blankozmenky svojim úkonom pozostávajúcim z doplnenia chýbajúcich častí premeniť blankozmenku na cenný papier. Jedná sa o právo, ktoré prislúcha majiteľovi blankozmenky, ktoré musí byť nadobúdateľovi zmenky udelené jej vystaviteľom. Toto

vyplňovacie právo nie je osobitným právom zmenkovým, ale má charakter práva všeobecne právneho. Nejde o právo záväzkové, ale špeciálne majetkové právo. Toto právo sa zakladá na dohovore medzi osobou, ktorá blankozmenku podpísala a osobou, ktorá blankozmenku prijíma. Takáto dohoda by mala mať písomnú formu. Jej nedodržanie však nie je podmienkou platnosti. Spravidla býva súčasťou inej zmluvy tak, ako tomu bolo v preskúmvanej veci. Dohoda o vyplňovacom práve či jednostranné prehlásenie vystaviteľa na blankozmenke o vyplňovacom práve jej majiteľa sú nevyhnutnou súčasťou vystavenej blankozmenky. Pokiaľ

by takáto dohoda či prehlásenie neboli urobené, zmenka ako cenný papier nevznikne. Preto vystaviteľ zmenky môže odovzdávať spolu s nevyplnenou zmenkou prvému majiteľovi zmenky buď tzv. vyplňovacie prehlásenie s doložkou na zmenke o existencii takéhoto prehlásenia, ktoré upozorňuje každého budúceho majiteľa zmenky o tomto vyplňovacom práve, alebo doklad o uzavretí Dohody o vyplňovacom práve. Takýmto prehlásením osoba podpísaná na zmenke oprávňuje ďalšieho majiteľa blankozmenky túto v chýbajúcich častiach v určitom rozsahu vyplniť. Takéto vyplňovacie prehlásenie ako vedľajšia listina ide spolu so zmenkou. Vyplňovacie právo nie je právom viazucim na zmenke, nie je skutočným právom zmenkovým, je len právom so zmenkou súvisiacim. Toto vyplňovacie právo nezaniká premlčaním či odvolaním, ani úmrtím alebo zánikom dlžníka alebo majiteľa blankozmenky.

Keďže zmenkový zákon pripúšťa existenciu blankozmenky, musí byť súčasne s ňou dojednaná dohoda o vyplňovacom práve, či vydané jednostranné zmenkové prehlásenie. Je preto vylúčené, aby súd označil za neprijateľnú zmluvnú podmienku uzavretie takejto dohody, jej samotnú existenciu. Predmetom preskúmvania súdom na základe podanej námietky by mohol byť len obsah dojednaného vyplňovacieho práva (t. j. že bol dohodnutý iný obsah, ako bol aplikovaný pri vyplnení zmenky), alebo že blankozmenka bola vyplnená inak, než bolo dojednané. Môže však namietat' aj neplatnosť (aj čiastočnú) kauzálnej zmluvy a v dôsledku toho aj nedôvodnosť započítania niektorých položiek do zmenkovej sumy.

V prípade tzv. planej zmenky (ktorá nemá žiaden zmluvný základ), môže sa dlžník brániť aj námietkou nedostatku dôvodu pre použitie zmenky ako zmenky zabezpečovacej (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo V 43/2006 - 121 zo dňa 5.3.2009).

Dôkazné bremeno na preukázanie tvrdených skutočností, je výlučne na odporcovi. Ak má však súd k dispozícii kauzálnu zmluvu, je jeho povinnosťou, za podmienky podania včasnej námietky, zistiť, či na základe takejto zmluvy vznikla odporcovi povinnosť plniť namietanú položku a majiteľovi zmenky právo započítať túto položku do zmenkovej sumy pri vyplňovaní blankozmenky.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie založil na názore neplatnosti samotnej zmenkovej zmluvy. Jedná sa o nepomenovanú zmluvu, ktorej obsahom je dojednanie, že jeden z účastníkov vystaví zmenku určitého obsahu a to za určitým cieľom, napr. aj zabezpečenie pohľadávky z kauzy. Zmenková zmluva potom určuje, aká povinnosť je zmenkou zabezpečovaná. Pokiaľ dlžník súhlasil s tým, že na zabezpečenie svojho záväzku vystaví veriteľovi zmenku, sú splnené podmienky pre vznik platnej zmenkovej zmluvy.

Námietka nesprávne vyplnenej blankozmenky nemôže byť použitá, s výnimkou prípadu, keď majiteľ nadobudol zmenku nedobromyseľne alebo sa pri nadobudnutí zmenky prevínil hrubou nedbanlivosťou (§ 10 Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb.). V

tejto súvislosti je možné poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR č. SR 4/1999 - 52. Podľa tohto rozhodnutia, ak vyplní majiteľ zmenku, ktorá už bola vydaná ako neúplná (blankozmenku) odlišne od dojednaní o jej vyplnení, nie je z tohto dôvodu zmenka neplatná. Nesprávne vyplnenie zakladá námietku dlžníka v zmysle čl. I. § 10 Zákona zmenkového a šekového. Takúto námietku môže vzniesť len samotný dlžník, a to len zo skôr uvedených dôvodov. Dlžník ako vystaviteľ blankozmenky a účastník dojednaní o vyplňovaacom práve môže vzniesť námietku nesprávne vyplnenej blankozmenky a preukázať skutočný obsah

dojednaní len za podmienok uvedených v čl. I. § 10 ZZŠ. Musí preto preukázať, že remitent, ako prvý majiteľ zmenky, ju nadobudol nedobromyseľne, v zlej viere. Za dôkaz takéhoto vzťahu sa považuje zistenie, že zmenka bola vyplnená inak, ako bola dohodnutá.

Aj keby bola pôvodne neúplná zmenka vyplnená spôsobom odporujúcim vyplňovaciemu právu, stala sa z formálneho hľadiska skutočnou zmenkou a má všetky predpísané náležitosti. Majiteľ takejto zmenky má zásadne všetky práva s touto listinou spojené. Preto citované ustanovenie čl. I. § 10 dáva dlžníkovi z takejto zmenky len námietku nedobromyseľnosti či hrubej nedbanlivosti proti majiteľovi a nepriznáva mu právo namietat nepravosť zmenky ako takej. S tým súvisí dôkazná povinnosť na strane dlžníka. Ten musí namietat a preukázať, že pôvodne išlo o blankozmenku, ktorá mala byť vyplnená inak. Toto právo mu však patrí len ak je zmenka naďalej vo vlastníctve pôvodného majiteľa. Ak však bola zmenka rubopisovaná na ďalšieho majiteľa, bude treba ešte preukázať, že tento nový majiteľ bol pri nadobúdaní zmenky nedobromyseľným alebo že sa prevínil aspoň hrubou nedbanlivosťou.

V tejto súvislosti došlo k pokusom o zvrátenie dôsledkov spojených s indosáciou zmenky stanovenou v čl. I. § 17 citovaného zákona v nálezoch Ústavného súdu ČR č. PL ÚS 16/12 a IV.ÚS 457/10 zo dňa 18. 7. 2013.

Použitie týchto výkladových názorov je v preskúmvanej veci aktuálne vzhľadom k tomu, že odporca námietku neúčinnosti indosácie podal.

Konanie v preskúmvanej veci sa začalo podaním návrhu na súd dňa 17.4.2014. Na zmenke je vyznačený len nedatovaný rubopis. Napriek tomu je odvolací súd toho názoru, že je vysoko pravdepodobné, že terajší majiteľ zmenky bol pri jej nadobúdaní indosáciou nedobromyseľný, v lepšom prípade hrubo nedbanlivý. Rubopisom navrhovateľ nadobudol od pôvodného majiteľa - remitenta v tom istom čase rádovo niekoľko tisíc zmeniek. Stalo sa tak potom, čo súdy v Slovenskej republike boli zahltené návrhmi na exekúciu na plnenie zo zmeniek, ktorých majiteľom bol ten istý remitent. Súdny dvor (ES) vydal vo veci sp. zn. C-76/10 dňa 16.11.2010 Korčkovská c/a Pohotovosť uznesenie, v ktorom sa zaoberal nárokom z takejto zmenky. Uverejnením tohto rozhodnutia v Úradnom Vestníku Európskej únie sa toto rozhodnutie stalo známym každému subjektu v Európskej únii (§ 2 z. č. 416/2004 Z. z.), teda aj terajšiemu navrhovateľovi. Keď napriek tomu navrhovateľ následne nadobudol rubopisom v tom istom čase tak veľké množstvo zmeniek od toho istého majiteľa POHOTOVOSŤ s.r.o., Bratislav, nebol navrhovateľ v čase ich nadobúdaní dobromyseľný a odporca ako dlžník - vystaviteľ je oprávnený voči nemu použiť tie isté kauzálne námietky, ako mohol použiť voči remitentovi.

Aj v prípade, že by k rubopisovaniu došlo pred rozhodnutím Súdneho dvora vo veci C-76/2010, je nevyhnutné sa vypořadať s tým, či zo strany navrhovateľa nešlo o hrubú nedbanlivosť, ktorá by mala rovnaké dôsledky z hľadiska aplikácie čl. I. § 17 ZZŠ.

Vzhľadom k abstraktnému charakteru zmenky ako takej nie je pre rozhodnutie vo veci právne významné, že jej podpísaniu predchádzalo uzavretie spotrebiteľnej úverovej zmluvy.

Odporca vo včas podanej odpovedi namietal aj neprimeranú výšku zmenkového úroku.

Úročenie sa môže začať najskôr dňom vystavenia zmenky. Vystaviteľom zmenky môže byť určený aj neskorší deň, ako napríklad deň, ktorým sa dlžník dostal do omeškania. Jedná sa v podstate o deň, keď dôjde k zosplatneniu úveru pri použití terminológie uvedenej v § 506 Obchodného zákonníka.

Takto určený úrok stanovený doložkou na zmenke je právne prípustný len do splatnosti zmenky, t. j. do dňa predloženia vistazmenky na platenie dlžníkovi. Počnúc dňom splatnosti vznikajú majiteľovi zmenky priamo zo zákona nové postihové práva podľa čl. I. § 48 Zákona zmenkového a šekového, vrátane práva na 6 % úrok.

Pokiaľ by úrok stanovený podľa čl. I. § 5 mohol byť v zmenke určený až do zaplatenia zmenkovej sumy, boli by zmenky fixné a datazmenky výrazne znevýhodnené, keďže u nich po splatnosti zmenky vzniká nárok v rozsahu čl. I. § 48 Zákona zmenkového a šekového len na postihový 6 % úrok.

Deň splatnosti vistazmenky nie je na nej uvedený. Len z podaného návrhu na začatie konania možno vyvodiť, že splatnosť zmenky pravdepodobne nastala ku dňu 29.9.2010 od ktorého si navrhovateľ požaduje zákonný 6 % úrok. Majiteľ vyplnenej zmenky vie z nej zistiť, že má právo na dohodnutý úrok od vyplnenia zmenky, t. j. od 28.7.2010 a že mu tento úrok patrí do dňa splatnosti zmenky, t. j. do dňa jej predloženia na zaplatenie, v danom prípade do 28.9.2010. Zo zmenky nevyplýva právo majiteľa zmenky na dohodnutý úrok za dobu od splatnosti zmenky (29.9.2010) až do zaplatenia.

Právnym dôsledkom takto vystaveného dohodnutého zmenkového úroku je, že z takejto zmenky nevzniká jej majiteľovi po dni splatnosti zmenky (29.9.2010) okrem zákonného 6 % postihového úroku ročne nárok aj na dohodnutý úrok. Takýto dohodnutý úrok by z hľadiska svojho účelu mal blízko k úroku z úveru (§ 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka).

V tejto súvislosti nie je bez významu otázka, či súd môže v prípade pasivity účastníka k takémuto výkladu obsahu zmenky prihliadať ex offa. Odvolací súd je toho názoru, že to je možné a to hneď z dvoch dôvodov:

Závazky vyplývajúce z vyplnenej zmenky sú priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné.

Remitent ako prvý majiteľ zmluvy a o to viac indosant ako ďalší majiteľ, ktorý nadobudol už vyplnenú zmenku (ako v preskúmvanej veci) majú v rukách spravidla len listinu zmenky, v ktorej každé slovo má svoj význam a účel. O existencii väd oprávňujúcich vystaviteľa zmenky (emitenta) na vznesenie námietok relatívnych, kauzálnych, ale aj absolútnych, sa môže majiteľ dozvedieť len v prípade, že vystaviteľ zmenky takúto námietku v súdnom konaní uplatní.

Vychádzajúc z tejto zásady môže súd ex offa prihliadať len k vadám zistiteľným z textu samotnej (už vyplnenej) zmenky, kde sa nejedná o prejav vôle vystaviteľa zmenky, ale o vadu spochybňujúcu samotnú existenciu zmenky či niektorej jej doložky. Jedná sa napríklad o chýbajúci podpis vystaviteľa zmenky, či o podpis, ktorý nie je vlastnoručný (§ 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka), o zmenku ktorá neobsahuje platobný príkaz, o zmenku s niekoľkými platobnými miestami, či o chýbajúce označenie, že sa jedná o zmenku (čl. V. § 1 Zákona zmenkového a šekového).

Súd je však oprávnený ex offa prihliadať na to, že zmenkový úrok (v danom prípade 0,25 % denne) bol dojednaný len do splatnosti zmenky, a teda nie až do zaplatenia zmenkovej sumy, ako si to uplatňuje navrhovateľ v preskúmvanej veci. Každému dlžníkovi či vystaviteľovi vistazmenky, v ktorej bol doplňovaný dátum splatnosti dojednaného zmenkového úroku, musí byť pri jej predložení na platenie zrejmé, že takto dojednaný úrok patrí majiteľovi zmenky len za čas do splatnosti zmenky. V preskúmvanej veci zo zmenky nevyplýva, že by sa zmenkový úrok mal platiť až do zaplatenia zmenkovej sumy. Vychádzajúc z doposiaľ vykonaného dokazovania by navrhovateľovi ako majiteľovi zmenky mal patriť zmenkový úrok za obdobie pravdepodobne od 28.7.2010 do 28.9.2010.

Navrhovateľ sa teda domáha zaplatenia niečoho, čo nevyplýva zo zmenky a čo nie je postihovým právom podľa čl. I. § 48 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového. Uplatňovanie tohto ďalšieho nároku za obdobie od 29.9.2010 navrhovateľ právne a skutkovo nezdôvodnil.

Pretože prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil, pričom navyše nedostatočne zistil skutkový stav, musel byť napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. zrušený a vec sa vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal odvolací súd Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.